

כיכר השבת

בית < משפט < הורשה לזרים ולא לקרובי המשפחה: באלו מקרים בית המשפט יפסול צוואה?

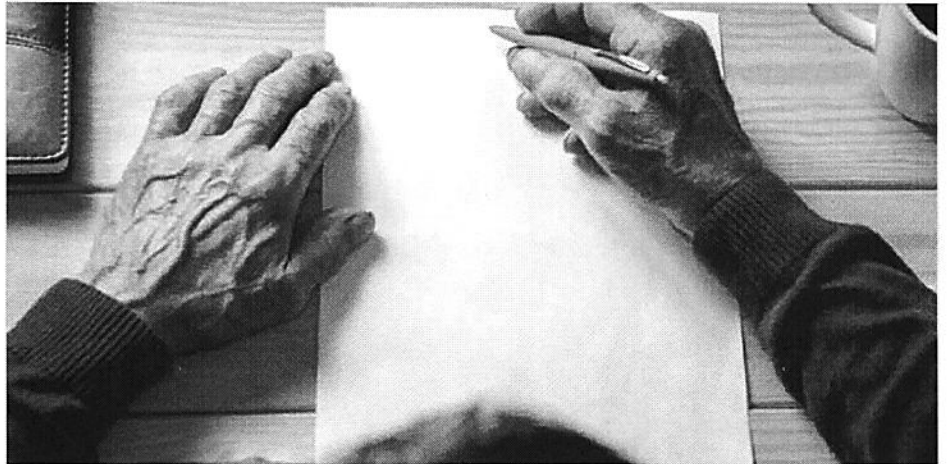
הורשה לזרים ולא לקרובי המשפחה: באלו מקרים בית המשפט יפסול צוואה?

האם הפסיקה מתייחסת בצורה אחת לצוואה בה יורשים קרובי משפחה ובצורה שונה כאשר הירושה מונחלת לזרים עמם היו למנוח יחסי תלות? (משפט)

עו"ד אלינור ליבוביץ' | כ"ו בחשוון תשע"ח | 19:05 16.11.17

תניות: דיני משפחה, צוואה, ירושה

הורשה לזרים ולא לקרובי משפחה. אילוסטרציה (צילום: שאטרסטוק)

עכשיו בכותרות

הוועד הליטאי נגד ישיבה: "תומכת בחשאי בפלג הירושלמי"

עלי חמינאי נגד המפגינים: 'להתעמת איתם'

גם הליטאים עם ליאון? "יוסי דייטש לא ירוץ"

"ניתוק משגיח-מושגח": כך זה יתנהל בפועל

כדרכו של עולם, בדרך כלל אדם מוריש את רכושו לקרובי משפחה. עם זאת, כאשר מדובר באנשים עריריים או כאלה המנותקים מבני משפחתם, יצליח לעיתים אדם זר להיכנס לסדק שנפער, להעניק יחס וטיפול למנוח, ולהיות חלק מצוואתו.

שני עקרונות מתנגשים

כאשר בית המשפט דן בתקפות צוואה, עליו לאזן בין שני עקרונות חשובים: האחד - כיבוד רצון המת, והשני - הגנה על היורשים הפוטנציאליים מפני השפעה בלתי הוגנת, שהביאה ליצירת הצוואה המנסלת קרובים ומנחילה לזרים.

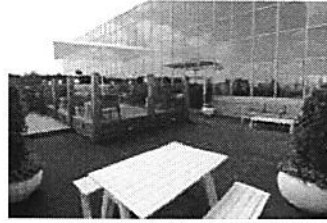
הנחת המוצא של חוק הירושה היא שהצוואה כשרה. הנטל להוכיח שהמצווה עשה את צוואתו מחמת השפעה בלתי הוגנת מוטל על הטוען לקיומה של השפעה כזו.

מנגד, כאשר מתקיימת תלות מקיפה ויסודית וניתן להניח כי נשלל רצונו החפשי והבלתי-תלוי של אותו אדם במה שנוגע ליחסים שבינו לבין הזולת, כי

השקעת נדל"ן חמה בפרדס חנה

איפה יפגשו השבוע מאות יומים חרדים?

לשתות גם מים חמים וגם קרים בשבת ברגע

כשהרל"שית החרדית סירבה ללחוץ יד לנסיך

ידידות אמיצה: נאום השבחים של הנר"ש

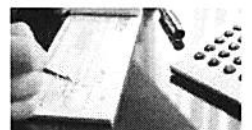
"יותר מ-70 מיליון" האחים מאלעד והעוקץ

לנשים: הכשרה מקצועית לניהול ושיווק (פרסומי)

תבע לבטל הסכם גירושין: "סבלתי מפוסט-טראומה בעקבות פיגוע"

השיק המזויף בוטל רק 6 ימים אחרי ההפקדה: הבנקים אחראים לנזקים

הנושה של הדר-דימול מנסה להציל את כספו

וידאו מומלץ

מהם המאפיינים שיכולים ללמד על השפעה בלתי הוגנת?

על קיומה של השפעה בלתי הוגנת ניתן ללמוד מגורמים שונים ומשתנים: מצבו הפיזי של המצווה, מצבו המנטלי והנפשי, מידת חולשתו וסוג התלות שהוא תלוי בזולת, בדידותו וניתוקו מאנשים אחרים, מערכת הקשרים בינו לבין האדם שהוא נזקק לו, וקשריו עם אחרים.

בפרשת מרום סוכנו אבני בוחן בעזרתן ביהמ"ש יכריע בדבר קיומה של השפעה בלתי הוגנת, והם: מבחן תלות ועצמאות; מבחן תלות וסיוע; קשרי המצווה עם אחרים, ונסיבות עריכת הצוואה.

באותה פרשה נפסלה

צוואה שנעשה לטובת מטפלת של קשיש שטיפלה בו בחודשים האחרונים לחייו וגרמה לו לערוך צוואה לטובתה. הצוואה אושרה בביהמ"ש המחוזי אך נפסלה בביהמ"ש העליון גם לאחר דיון נוסף בסוגיה.

חשוב לדעת שתלות כשלעצמה אינה מהווה ראייה מספקת לקיומה של השפעה בלתי הוגנת. לא התלות היא העיקר, אלא ההסתברות שהתלות שללה את רצונו החופשי של המצווה. דברים אלו נכונים גם לשאר המבחנים בהם נבחנת הצוואה.

גם דפוס יחסים מיוחד בין המצווה לנהנה, למשל עו"ד-לקוח, רופא-חולה, מטפלת-קשיש - מצב היוצר מעצם קיומו חשש ליחסי תלות - אינו מספיק ויש לשכנע את בית המשפט בדבר קיומם של סממנים או מאפיינים להשפעה בלתי הוגנת, אחרת הצוואה תקיים גם אם קרובי המנוח נושלו לטובת זרים נמורים.

קידוש השם: כשהרל"שית החרדית סירבה

המומלצים

עו"ד אלינור ליבוביץ'. באדיבות המצלם

"השתלטה ע חייו"

לבתי המשפט קיימת נטייה ברורה לקיים צוואות. עם זאת, בית המשפט יעשה כל שיוכל כדי להתחקות אחר רצון המת ולברר האם היה כשיר לקבלת החלטות, והאם החלטותיו נגועות בשל לחצים, כפייה או השפעה בלתי הוגנת.

להלן מספר דוגמאות לפסילת צוואה שנעשתה לטובת אנשים זרים ולא בני משפחה:

- בתמ"ש ת"ע 163/01, השופט סארי ג'וסי פסל צוואה לטובת שכנה אשר פעלה לאורך שנים בתחום רב, בודדה את המנוחה מסביבתה, ממכריה ומקרובי משפחתה, ואסרה עליה להיות בקשר עמם.
- בתמ"ש תע (ת"א) 8188-01-13, השופטת ורד שביט פינקלשטיין עסקה במקרה בו הצוואה העניקה את הרכוש לבעל מקצוע פארא-רפואי שטיפל במנוחה. נקבע כי האישה הפר קודים אתיים ומוסריים להם מחויב כבעל מקצוע המספק שירות לאיש קשיש אשר נזקק לטיפול. השופטת קבעה כי משלא פעל בהתאם לקודים אלו, ולנוכח יחסי תלות מיוחדת של מטפל-מטופל - יש בכך כדי לבסס את יסוד אי ההגינות בקיומה של ההשפעה הבלתי הוגנת.
- כך גם פסק דין שניתן על ידי השופט דניאל ספרברג בתע (ב"ש) 1580/07, כשקבע כי כל העובדות והנסיבות זועקות השפעה בלתי הוגנת - במקרה של אדם שהוריש את כל רכושו לטובת המטפלת שלו ונישל ממנה את שלושת ילדיו. באותו מקרה נקבע כי המטפלת "מנעה ממנו הקשר עם ילדיו, השתלטה על חייו על מחשבותיו ורצונותיו עד כדי שסימאה את עיניו".

הדברים ייבחנו בקפדנות

לסיכום, אדם יכול לעשות ברכושו כרצונו, כולל להוריש את כולו לזרים. לעיתים הפעולה לגיטימית ולעיתים לא. במקרה שלא, הצוואה תיפסל ולא תקויים.